

MAŁOPOLSKA 2026

Na wasze prace czekamy do 13 lutego 2026 r.

1. Dlaczego Góry nazywają się Świętokrzyskie?

Sprawdź, jaki bezcenny skarb przechowywany jest u benedyktynów na Świętym Krzyżu. Trafił tam pod koniec panowania Piastów, ale sanktuarium znalazło się pod szczególną opieką króla z następnej dynastii – Władysława Jagiełły. Namaluj historię odnalezienia relikwii w stylu rusko-bizantyńskim (jak on wygląda możesz sprawdzić w kaplicy jagiellońskiej na Zamku w Lublinie), dodaj do malowideł scenę przekazania relikwii w ręce polskie i ich drogę na Święty Krzyż. Możesz o tym przeczytać na stronie:

https://nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/Pomniki_historii/List_miejsc_miejsc.php?ID=3420

2. Krzemień

W dzisiejszych Krzemionkach Opatowskich ponad 5 tysięcy lat temu zaczęto wydobywać krzemień pasiasty. Co to za skała? Jak wygląda? Jak powstała? Jakie są rodzaje krzemieni? Dlaczego była kiedyś tak ważna? Do czego można dziś ją wykorzystać? Przygotuj lapbook – składany plakat z zakładkami, okienkami, skrytkami przedstawiający krzemień. Dodaj własny projekt wykorzystania współcześnie tego pięknego kamienia.

3. Wśród górników krzemienia pasiastego

Wyobraź sobie że przeniosłeś się do osady górników krzemienia pasiastego sprzed 5ciu tysięcy lat. Sprawdź na filmikach i w tekście (np.

<https://skomplikowane.pl/natrasie/krzemionki-opatowskie/> lub YouTube: Krzemionki „Krzemień Pasiasty” 2009), jak żyli jej mieszkańcy, jak pracowali, skąd brało się ich bogactwo. Opisz w formie pamiętnika Twoją podróż w czasie, starając się przedstawić jak najwięcej szczegółów. Dodaj szkice zabudowań, narzędzi itp.

4. Od pięściaka do laserów

Przygotuj ikonografię w formie linii czasu z ilustrowanymi informacjami (rysunek +opis) o początkach narzędzi wykorzystywanych przez ludzi (pierwszy młotek, nóż, siekiera, piła, wiertarka itp.) lub o sposobach rozpalania ognia i oświetlania pomieszczeń.

5. Ojciec Mateusz w Sandomierzu

W Sandomierzu kręcony jest serial z księdzem detektywem – ojcem Mateuszem w roli głównej. Napisz scenariusz jednego odcinka, w którym ważne będą miejsca Sandomierza jako Pomnika Historii. Znajdziesz je na stronie:

<http://www.sandomierz.pl/aktualnosci/relacje-zaproszenia/2017/listopad/sandomierzpomnikiem-historii>

6. Barokowa Szalowa

Przygotuj rozkładówkę wypasionego folderu o drewnianej Małopolsce, na której na narysujesz i objaśnisz ciekawostki Pomnika Historii: Szalowa – kościół parafialny św. Michała Archaniola. Zainteresowany turysta musi się dowiedzieć i zobaczyć, co to jest konstrukcja zrębowa, gont, układ bazylikowy, polichromia iluzjonistyczna, belka tęczowa. A także dokąd pojechać w najbliższej okolicy. Możesz skorzystać ze strony:

<http://www.drewniana.malopolska.pl/?page=obiekty&id=190> oraz

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/szalowa-kosciol-parafialny-pw-sw-michala-archaniola-4084>

7.. Wąchock – miasto cystersów i dowcipów Na listę Pomników Historii zostało w tym roku wpisany również opactwo cystersów w Wąchocku. Przygotuj kalendarz adwentowy , w którym na tle (w okienkach) budynków opactwa zaprezentujesz ciekawostki , o tym wyjątkowym miejscu oraz znane ci dowcipy o Wąchocku. Możesz skorzystać ze strony: https://nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/Pomniki_historii/Lista_miejsc/miejsc.php?ID=3422

8.. Cystersi – mistrzowie średniowiecznej architektury

W cysterskich kościołach w Sulejowie oraz w Wąchocku można się uczyć, czym był styl romański i gotycki. Przygotuj makiety min. 3 elementów romańskich lub gotyckich wzorowanych na architekturze cysterskiej z Sulejowa

https://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/Pomniki_historii/Lista_miejsc/miejsc.php?ID=314 lub Wąchocka patrz zadanie powyżej. Może to być: sklepienie kolebkowe lub krzyżowo-żebrowe, kolumny, rozeta lub maswerk.

9. Wejdz na Kopiec Kościuszki

Najlepiej podczas wizyty w Krakowie zrób to osobiście. I przedstaw fotoreportaż. Ale niekoniecznie musisz jechać do Krakowa. Możesz odbyć też podróż wirtualną z Tadeuszem Kościuszką. Wejdz na stronę <https://zabytek.pl/pl/obiekty/krakow-kopieckosciuszki-z-otoczeniem-4082>, a później

<http://kopieckosciuszki.pl/pl/aktualnosci/niezwyklemuzeum-niezwyklego-bohatera> i na podstawie podróży wirtualnej przygotuj ilustrowaną taśmę czasu pokazującą dokonania i podróże Tadeusza Kościuszki. Żył on w czasach tworzenia się Stanów Zjednoczonych, rozbiórów Rzeczypospolitej oraz walk Napoleona w Europie i związanych z tym nadziei Polaków. Umieść wszystkie te wydarzenia wraz z ciekawymi komentarzami na taśmie czasu, np. w jakich okolicznościach postrzał w pupę okazał się raną zaszczytną?

10. Ocalić od zapomnienia

Z wielkiej liczby dawnych drewnianych kościołów zostało już tylko kilkanaście. Na drewnianej desce narysuj lub namaluj jeden z drewnianych kościółków małopolskich wpisanych na listę UNESCO (w Bliznem, Binarowej, Dębnie, Lipnicy Murowanej, Haczowie, Sękowej) lub jego ciekawe fragmenty. 10. Biblia dla ubogich Biblia pauperum to Biblia dla ubogich a raczej dla tych, którzy nie umieją czytać ani pisać. W średniowieczu mało kto potrafił czytać i pisać. Wierni poznawali biblijne historie i

prawdy wiary poprzez obrazy. W kościołach rysowano dla nich Sceny biblijne jak „komiks”. W drewnianych kościołach w Binarowej i w Bliznem na malowidłach przedstawione są modlitwy Ojcze Nasz i Wierzę w Boga. Obejrzyjcie slajdy na lekcji religii (lub historii), porozmawiajcie o tym, jakie sceny przedstawiają, czego można się z nich dowiedzieć. Narysuj współczesną ilustrację jednego z przykazań, jednej z prawd wiary albo wybranej modlitwy.

11. Rzeźby solne

Kopania w Wieliczce słynie z fantastycznych komór, korytarzy i pięknych kryształów soli oraz z zachwycających dzieła rąk ludzkich – rzeźb wykonanych w soli. Poszukaj ilustracji w Internecie i spróbuj sam wykonać kopię jednej z rzeźb solnych. Wyrzeźb ją jednak nie w soli a w szarym mydle.

12. Skąd się wzięła sól w Wieliczce?

Legendy mówią że dzięki świętej Kindze i jej pierścieniowi mamy w Polsce sól. Tymczasem tak naprawdę przed milionami lat rozciągało się tu morze, w którym powstawały kryształki soli. Spróbuj sam wyhodować kryształy soli z takiego niby morza (czyli nasyconego solą roztworu). Opisz i zilustruj zdjęciami swoje doświadczenie. Poszukaj dodatkowo zdjęć rozmaitych kryształów soli.

13. Spacer w czasie

Cofnij się w czasie i wybierz się na wirtualny spacer po Rynku Krakowskim. Spotkaj postacie z przeszłości, z literatury, z legend np. Adama Mickiewicza, który zejdzie z pomnika, kupca średniowiecznego, który zaprasza Was do straganów w sukiennicach, uczestnika hołdu pruskiego, który właśnie opuszcza tę ceremonię i udaje się na ucztę. Może zagadacie z zaczarowanym koniem z dorożki? Może potracą was mieszkańcy strwożeni napadem Tatarów? Miejcie oczy i uszy otwarte. Na krakowskim rynku dzieją się cuda. Opis spaceru musi się zmieścić na 2 kartkach A4.

14. Oferta dla każdego

Jako pracownik agencji turystycznej masz za zadanie przygotować oferty zwiedzania kopalni w Wieliczce dla różnych klientów: rodziny z trójką dzieci, wysportowanego młodzieńca, miłośnika sportów ekstremalnych oraz dla starszej pani, chorej na astmę. Korzystając ze strony internetowej kopalni przygotuj odpowiednie foldery z pełną informacją – atrakcje, godziny, ceny biletów, posiłek, pamiątki itp.

15. Krakowska szopka

W okresie Bożego Narodzenia w kamienicy Krzysztofory prezentowane są tradycyjne krakowskie szopki. Mali krakowiacy przez cały adwent pracowicie budują ze styropianu, tektury, sreberka, plasteliny itp. szopkę krakowską wzorowaną na krakowskiej architekturze. Zbuduj taką i Ty.

16. Kacper Ryx

Przeczytaj historyjkę kryminalną, którą Mariusz Wollny umieścił w realiach XVII wiecznego Krakowa. <http://www.kacperryx.pl/zbrodnia-w-klasztorze/> Opisz i Ty przygodę z zagadką kryminalną, którą mógłby rozwiązać Kacper Ryx.

17. Ile wierzchołków ma Babia Góra ?

Babia Góra to królowa Beskidów. Z masy solnej lub innego materiału przygotuj makietę tej pięknej góry. Zaznacz u jej podstawy pobliskie miejscowości, ukaż piętra roślinności, szlaki, schronisko na Markowych Szczawinach itp.

18. Pan Twardowski

Narysuj komiks przedstawiający przygody pana Twardowskiego, słynnego uczonego mieszkańca Krakowa.

19. Cracow, Krakau, Cracovie

Zabierz na spacer po Krakowie cudzoziemca przedstaw mu najpiękniejsze i najciekawsze miejsca w jego języku. Możesz nakręcić film lub przygotować prezentację ze zdjęciami i nagrany własnym głosem.

20. Bądź jak Noblistka

Kraków to miasto, w którym w XX wieku mieszkało najwięcej polskich Noblistów. Laureatka literackiej Nagrody Nobla tworzyła limeryki i lepiej. Na wzór jej twórczości ułóż i Ty przynajmniej jedną z tych form literacko-plastycznych.

21. Na krakowskim rynku

Przygotuj fotoreportaż o Rynku Krakowskim, tym zabytkowym i tym współczesnym. Spróbuj uchwycić najbardziej charakterystyczne widoki ale poszukaj także zaskakujących ujęć. (20 wybranych zdjęć)

22. Zostań młodym architektem

Narysuj szkic fasady wybranego budynku (sfotografuj budynek z różnych stron i zrób zbliżenia detali; w domu wykonaj dokładny szkic, zwracając uwagę na detale)

23. Rynek okiem Krakusa

Na podstawie wywiadu lub wywiadów z kwiaciarką, fiakrem i innymi mieszkańcami Krakowa przygotuj własną relację (reportaż) z dzisiejszego rynku krakowskiego

24. Na kalwaryjskich drózkach

Przygotuj wystawę fotograficzną o kapliczkach w Kalwarii Zebrzydowskiej (zrób zdjęcia, wybierz najciekawsze i zaprojektuj ciekawą, efektowną ekspozycję)

25. Komiks o Lolku z Wadowic

W formie komiksu przedstaw jakim kolegą, piłkarzem, uczniem, synem, młodym chłopakiem wierzącym w Boga był Karol Wojtyła, gdy mieszkał jeszcze w Wadowicach.

26. Pokaz mody królewskiej

Na Wawelu mieszkali polscy królowie i królowe. Przygotuj pokaz mody i zaproponuj stroje dla władców na różne okazje: strój ślubny, koronacja, podróż, strój bitewny, wizyty (u) innych władców, stroje dla dzieci itp. Zachowaj realia z epoki swojej pary królewskiej.

27. Wawelski poker

W kryptach wawelskich pochowani są polscy królowie. Jan Matejko namalował „Poczet królów polskich”, Ty zaprojektuj talię kart, w której umieścisz polskich królów, dopasowując „wartość” karty do władcy, tak aby najwyższe karty przedstawiały królów, których dokonania uznajesz za największe. W zasadach gry wytłumacz, skąd się bierze moc kart i z jakich konkretnych osiągnięć króla lub królowej wynika itp.

28. Pieskie życie

Nad Wisłą w Krakowie znajduje się pomnik psa Dżoka. Dowiedz się, jaka historia się z nim wiąże. Czy znasz inne przykłady psiej wierności. Czy może Twój pies kiedyś pomógł Ci, pocieszył czy w inny sposób okazał swoją miłość. Napisz list do Dżoka list z opisem takiej historii, uzupełnij go zdjęciem lub rysunkiem.

29. Kwiaty Wyspiańskiego

Obejrzyj freski na ścianach kościoła Franciszkanów w Krakowie i rozpoznaj jak najwięcej gatunków kwiatów, które je zdobią. Przygotuj herbarium czyli zbiór Twoich rysunków kwiatów w formie książki. Oprócz kwiatów malowanych przez Wyspiańskiego dodaj kilka innych, równie dekoracyjnych, według własnego uznania. Nie zapomnij o podpisach

30. Witraż mariacki

Wśród witraży, które Józef Mehoffer zaprojektował do Kościoła Mariackiego, znajdź najładniejszy i wykonaj jego replikę (odtworzenie).

31. Artysta witrażysta

Wykonaj witraż z przezroczystych bibulek lub innych materiałów według własnego projektu, inspirując się krakowskimi witrażami z przełomu XIX i XX wieku (Wyspiański, Mehoffer). Wykorzystaj do ozdoby roślinne motywy

32. Aplikacja Kraków

Fajnie jest zwiedzać miasto pod kierunkiem kogoś, kto pokaże niestandardowe miejsca. Zaproponuj miejsca w Krakowie, które znasz i lubisz (np. smaczny Kraków, Kraków do

zabawy, Kraków Piłsudskiego, Kraków papieski) Przedstaw swój pomysł jako zrzuty z ekranu smartfona z taką aplikacją.

33. Herby rycerstwa małopolskiego

Na bitwę grunwaldzką wyruszył hufiec rycerstwa małopolskiego. Każdy rycerz dumnie dzierżył swój herb. Miał go na zbroi, na tarczy, na kropierzu, na proporcu. Uszyj lub wydziergaj proporzec wybranego rycerza, dołącz informacje, jak się nazywa ten herb, jakie zawołanie jest z nim związane.

34. Monety i banknoty niepodległościowe

Bardzo często ważne postacie i wydarzenia historyczne użyczają „twarzy” banknotom. Uhonoruj odzyskanie niepodległości zaprojektowaną przez Ciebie kolekcją monet i banknotów, odwołując się do wydarzeń historycznych: Legiony Polskie, bitwy o niepodległość, zasłużeni ludzie. Rangę osób i wydarzeń wyznacz nominal.

35. Niezwykłe skałki

W podkrakowskim krajobrazie wyróżniają się białe skałki i dolinki wyrzeźbione przez wodę w wapieniu. Przygotuj makietę przedstawiającą kilka podkrakowskich skałek (np.: Maczugę Herkulesa, Igłę Deotymy, Rękawicę, Bramę Krakowską, Skałkę Wysoką itp.). Dla ukazania skali dodaj do makiety figurkę człowieka.

36. Spojrzenie w głąb

W wapiennym podłożu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej woda wydrążyła wiele mniejszych i większych jaskiń. Przygotuj collage przedstawiający wnętrza jaskiń, nacieki skalne i inne formy krasowe oraz mieszkańców, którzy zamieszkują te jaskinie (lub zamieszkiwali dawniej).

37. Tajemniczy nietoperz

Nietoperz jest symbolem Ojcowskiego Parku Narodowego a podkrakowskie jaskinie zamieszkuje kilkanaście jego gatunków. Poznaj się bliżej z tymi latającymi ssakami i przygotuj poster (plakat) o jego środowisku, żywieniu, kryjówkach i niebezpieczeństwach, które mu grożą. Nie zapomnij o jego niezwykłym sposobie „patrzenia” na świat.

38. Pierwsi polscy olimpijczycy

Wykonaj podium (2D lub 3D), na którym przedstawisz sukcesy olimpijczyków Niepodległej Polski. Przy nazwiskach przedstaw też symbol dyscypliny, w której polscy sportowcy odnieśli sukces oraz informacje, gdzie miały miejsce zawody. Skorzystaj ze strony: <http://www.mapakultury.pl/art,pl,mapa-kultury,102040.html> 38. Małopolska trasa UNESCO Narysuj mapkę przedstawiającą Szlak UNESCO w Małopolsce zaznaczając własnoręcznie narysowane szczegóły z poszczególnych miejsc: <http://szlakimalopolski.mik.krakow.pl/?szlaki=malopolska-trasa-unesco>

39. Łemkowie

Przygotuj samodzielnie plakat przedstawiający Łemków, ich zajęcia, kulturę, stroje, wyroby, charakterystyczne budowle. Sprawdź, na czym polegała akcja „Wisła” i dlaczego dziś Łemków można spotkać na Mazurach, koło Gorzowa Wielkopolskiego czy Zielonej Góry. Skorzystaj ze strony: <http://www.mapakultury.pl/art,pl,-kultury,94750.html> oraz <http://www.beskid-niski.pl/index.php?pos=/lemkowie/wspomnienia/zycie>